

Dergi ana sayfası: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed>

Araştırma Makalesi

Atıf Bilgisi: Okay, A. B. & Gençer Baloğlu, Z. (2026). Keikichi ōsaka'nın *kan no yobare* (寒の夜晴れ) adlı öyküsünde gotik unsurlar: Göstergibilimsel bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 73, 54-66. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1731724>

KEIKICHI ŌSAKA'NIN KAN NO YOBARE (寒の夜晴れ) ADLI ÖYKÜSÜNDE GOTİK UNSURLAR: GÖSTERGEBİLİMSEL BİR İNCELEME*

Azra Berin OKAY^{1**}, Zeynep GENÇER BALOĞLU²

¹Bağımsız Araştırmacı, azberok666@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0006-6973-4311>

²Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, zgencer@pau.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-6769-7015>

Öz

Bu çalışmada, Keikichi Ōsaka'nın *Kan no Yobare* (Soğuk Gecenin Aydınlığı) adlı öyküsü, Greimas'ın göstergibilimsel anlatı kuramı çerçevesinde ele alınarak gotik unsurlar bağlamında incelenmiştir. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada veriler doküman analiziyle toplanmıştır. Analiz iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada öykünün uzam, zaman, kişi, nesne ve eyleyenler gibi anlatı bileşenleri betimlenerek göstergibilimsel analizi yapılmış; ikinci aşamada KH Coder yazılımı kullanılarak kelime sıklığı ve eşdizimlilik analizleri ile metindeki tematik yoğunluklar ve kavramsal ilişkiler sayısal olarak ortaya konmuştur. Araştırma sonucunda gotik anlatının mekân, olay örgüsü ve karakter temsilleri üzerinden şekillendiği tespit edilmiştir. En baskın temalar “mekân ve çevre”, “anlaşılmaz olay örgüsü” ve “karakterler” olarak öne çıkmıştır. Doğaüstü ve duygusal temaların sınırlı kullanımı, anlatının gerçekliğe yakın bir yapıda olduğunu göstermektedir. Karanlık mekânlar ve tehditkâr atmosfer, anlatıda simgesel anlamlar üretmektedir. Öykü, dramatik yapı ile polisiye unsurları birleştirirken; aile bağları, sadakat, ihanet ve ruhsal çöküş gibi temalarla derinleşen katmanlı bir anlatı sunmaktadır. Çalışmanın genel anlamda göstergibilim ve edebiyat, özelde ise Japon gotik edebiyatı üzerine yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Japon edebiyatı, Gotik, Göstergibilim, Dilbilim, Keikichi Ōsaka.

GOTHIC ELEMENTS IN KEIKICHI OSAKA'S KAN NO YOBARE (寒の夜晴れ): A SEMIOTIC ANALYSIS

Abstract

In this study, Keikichi Ōsaka's short story *Kan no Yobare* (The Light of a Cold Night) was examined in the context of Gothic elements within the framework of Greimas' semiotic narrative theory. In this qualitative study, data was collected through document analysis. The analysis was carried out in two stages. In the first stage, the narrative components of the story, such as space, time, characters, objects, and agents, were described and analyzed semiotically; in the second stage, thematic densities and conceptual relationships in the text were revealed numerically through word frequency and collocation analyses using KH Coder software. The research found that the gothic narrative is shaped by its representation of space, plot, and characters. The most prominent themes were “space and environment,” “incomprehensible plot,” and “characters.” The limited use of supernatural and emotional themes indicates that the narrative has a realistic structure. Dark spaces and threatening atmospheres produce symbolic meanings in the narrative. The story combines dramatic structure with detective elements, offering a layered narrative that deepens with themes such as family ties, loyalty, betrayal, and mental breakdown. It is believed that this study will contribute to semiotics and literature in general and to studies on Japanese Gothic literature in particular.

Keywords: Japanese literature, Gothic, Semiotics, Linguistics, Keikichi Ōsaka.

* Bu makale, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları Anabilim Dalı Dil Bilimleri ve Kültür Araştırmaları Programı'nda, Doç. Dr. Zeynep Gençer Baloğlu danışmanlığında 2025 yılında tamamlanan “Keikichi Ōsaka'nın Öykülerinde Gotik Unsurlar” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Sorumlu Yazar: Azra Berin OKAY, (azberok666@gmail.com)

Yayımlanan makalenin telif hakkı, CC BY 4.0 lisansı kapsamında yazara aittir. Bu lisansın bir kopyasını görmek için şu adresi ziyaret ediniz: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

1.GİRİŞ

Bir dönem yalnızca sınırlı bir meraklı topluluğun ilgi alanına giren ve edebî hiyerarşide ikincil bir tür olarak değerlendirilen gotik edebiyat, 1970’li yıllardan itibaren yapısal ve post-yapısal kuramsal yaklaşımların etkisiyle akademik çevrelerde daha kapsamlı ve sistematik biçimde incelenmeye başlanmıştır (Shigeki, 2013: 19). Kökeni 18. yüzyıl İngiltere’sine uzanan bu tür, kısa sürede Amerika ve Avrupa edebiyatında yaygınlık kazanmış; zamanla küresel edebî üretim içerisinde önemli bir konuma ulaşmıştır. Arargüç, Gotik isminin kökeninin Güney İskandinavya’nın Gotland bölgesinde oturan ve 4. ile 5. yüzyıllar arasında Roma’yı yağmalayan kadim bir Germe kavmine dayandığını belirtmektedir. Gotlar ise daha sonra Ostrogotlar ve Vizigotlar olarak ikiye ayrılmıştır (Arargüç, 2016). Arargüç, Spooner’dan yaptığı alıntı çerçevesinde, gotiğin tarihsel kökeninin bir kavim adından ibaret olmadığını; zaman içinde çeşitli sanat disiplinlerinde özgün bir tür olarak geliştiğini ve eklektik bir sanat anlayışına sahip olması sebebiyle belirli bir orijinal modeli ya da prototipinin bulunmadığını vurgulamaktadır (Arargüç, 2016).

Gotik türü, genel olarak kayıp ve musallat temalarını içerdiğinden ruhlar da bu türün önemli bir parçasını oluşturur. Ancak gotikteki ruhlar, sadece bastırılmış geçmişin günümüze tuhaf bir biçimde geri dönüşü değil, aynı zamanda sınırları aşan varlıklar olarak zaman kavramını tamamen sorunlu hâle getiren unsurlardır (Ng, 2007: 70). Doğaüstü olaylar ve ilişkiler, gotiğin vazgeçilmez ögesi olan gizemli atmosferi pekiştirmekle kalmayıp, aynı zamanda psikolojik derinliği artıran önemli motifler olarak sıkça kullanılmıştır.

Băniceru (2018), gotik türün gelişimini değerlendirirken, Cavallaro’nun (2002) görüşlerinden yola çıkarak, başlangıçta gotik edebî türünün tercihen burjuva yaşam alanlarının dışında, orta çağ kaleleri, harabeler ve manastırlar gibi egzotik mekânlarda konumlandığını belirtir. Ancak türün zamanla orta sınıfın ev ve mahallelerine nüfuz ederek, “alışılmadık kaleler ve karmaşık konaklar” aracılığıyla okuyucuda rahatsızlık, soğukluk ve belirsiz sınırlar hissi uyandırdığını ifade eder. Bu durum, geleneksel burjuva evinin güvenlik ve konfor algısını zedeleyerek gotiğin mekânsal temsillerindeki dönüşümünü ortaya koymaktadır. Gotik edebiyatın mekâna yüklediği bu karanlık anlamın kökenleri ise, türün ortaya çıkış sürecine kadar uzanmaktadır. Horace Walpole, İngiltere’ye iki önemli miras bırakmıştır: Birincisi, gotik tarzda inşa ettirdiği Twickenham’daki villası; ikincisi ise edebiyat tarihinde iz bırakan *Otranto Şatosu* adlı eseridir (Namiki, 2007: 27). Taşındığı villadan ilham alarak anonim şekilde yazdığı bu roman, gotik edebiyatın temel taşlarından biri olarak kabul görmüştür. Özellikle ikinci baskısında “Gotik Hikâye” başlığıyla yayımlanması, gotik roman türünün başlangıcını simgelemektedir.

Japon edebiyatında gotik tür, “Goshikku” terimiyle ifade edilmektedir. Bu terim, Japonca diline ait olmakla birlikte, esasen İngilizce “Gothic” kelimesinin transliterasyonu olarak kullanılmaktadır. İngilizce kökenli olması sebebiyle, “Goshikku” teriminin Tokugawa Dönemi (1600–1868) öncesinde değil, Meiji Dönemi (1868–1912) sırasında yaygınlık kazandığı kabul edilmektedir (Inouye, 2012: 442). Hughes (2000) “Familiarity of the Strange” adlı makalesinde Japon gotik geleneğini 11. yüzyılda kaleme alınan *Genji Monogatari*’ye kadar izleyerek, Japon gotik edebiyatının Budist ve Konfüçyüsçü öğretilerden derinlemesine etkilendiğini ileri sürmektedir. Bu felsefi temeller Japon gotik edebiyatının yapısını şekillendirmekte ve onu Batı’daki gotik gelenekten belirgin biçimde ayıran temel unsurlardan biri olarak ortaya koymaktadır.

Batı gotik geleneğinden Japon gotik geleneğini ayıran bir diğer unsur ise, *Yōkai* (Japonya’ya özgü doğa üstü kötücül yaratıklar) figürleridir. Halk anlatılarında köken bulan bu doğaüstü varlıklar, üstlendikleri işlevler ve dâhil oldukları anlatılar bağlamında gotik estetiğin temel bileşenleri arasında Japon sözlü anlatım geleneği olan ve bu karakterlerin toplandığı *Kaidan* (korku öyküleri) yer almaktadır. Japon kültüründe doğaüstü varlıklar olan *Yōkai*’ler hem tehdit edici hem de destekleyici nitelikler taşıyabilir. Bu ikili yapı, onların her zaman dışlanmamasına ve canavar figürlerinin ötekileştirilmeden ele alınmasına olanak tanır (Inouye, 2012: 442). Anlatıcının etkileyici aktarımı, korku öğeleri içeren bir anlatının, dinleyicinin kendisini olağanüstü bir tehlikeyle yüzleşen bir kahraman gibi deneyimlemesine olanak tanıyan içsel bir atmosfer oluşturmasına zemin hazırlar. Gotik yazarlar, metinlerinde sıklıkla sözlü

anlatı geleneğinin şiirselliğini, ağız özelliklerini ve dramatik gerilimini yansıtmaya çalışmaktadır (Snodgrass, 2005: 328). Bu bağlamda, Japon gotiğini Batı gotik geleneğinden ayıran en temel özelliklerden biri, Japon kültürel hafızasında köklü bir yere sahip olan *Kaidan* anlatı geleneğinin edebî türler üzerindeki derin etkisidir. *Kaidan*, yalnızca sözlü halk anlatılarında değil, aynı zamanda yazılı anlatımlarda da Japon gotiğine özgün bir karakter kazandırmaktadır.

Japon edebiyatında gotik tür hem edebî eserlerde hem de bu eserlere yönelik akademik çalışmalarda sıklıkla ele alınmıştır (Ishikawa, Goto, Yamamoto, 2009; Miyamoto, 2022; Fukuda, 2017; Kanai, 2001). Batılı yazarlar Sir Arthur Conan Doyle ve Bram Stoker'ın etkisiyle yazınsal üretim gerçekleştiren Keikichi Ōsaka, Japon polisiye ve gizem edebiyatına kayda değer katkılar sunmuş ve bu doğrultuda birçok öykü kaleme almıştır. 1912 yılında Aichi bölgesindeki Shinshirō'da köklü bir ailenin en büyük erkek çocuğu olarak dünyaya gelen yazarın asıl adı Fukutarō Suzuki'dir. 1931 yılında Tokyo Üniversitesinden mezun olduktan sonra memleketine dönen yazar, aynı yıl *Chūōkōron* dergisinin ödüllü roman yarışmasına Sakagami Rankichi takma adıyla katılmış, ancak başarılı olamamıştır. Ertesi yıl *Hi no De* adlı derginin düzenlediği yarışmaya "Hitokui Furo" (İnsan Yiyen Küvet) başlıklı öyküsüyle katılarak mansiyon almış, Koga Saburo'nun referansı ile 1932 yılında yayımlanan dedektiflik öyküsü *Depāto No Kokeiri* (Mağaza Celladı) ile tanınmaya başlamıştır. Keikichi Ōsaka mahlasını seçmesinin, küçük kardeşinden gelen mektuplarda geçen "Ōsaka'dan Keiji" ifadesiyle bağlantılı olduğu belirtilmektedir. Yazar, yayımladığı öyküleri *Shi no Kaisōsen* (Ölüm Gemisi) adlı kitapta toplamış ve Edogawa Rampo'nun övgüsünü kazanmıştır (Toyohashi City Library, 2014: 9-10). Çin-Japon Savaşı'nın başlamasıyla birlikte halkın dedektiflik öykülerine ilgisinin azalması nedeniyle mizah türünde eserler vermeye yönelen yazar, 1943'te asker olarak Mançurya'ya gönderilmiş ve 33 yaşındayken Filipinler'de yakalandığı bir hastalık sonucu hayatını kaybetmiştir. 1970 yılında *Sankyōjin* adlı öyküsünün *Shin Seinen Kessakusen I: Suiiri Shōsetsu-hen* derlemesine alınmasının ardından, Ayukawa Tetsuya'nın katkıları ve *Yurei Dzuma* (Hayalet Eş) gibi eserlerinin yazarın mirasçıları tarafından yayımlanması sayesinde, Keikichi Ōsaka'nın dedektiflik edebiyatına yaptığı katkılar daha fazla takdir edilmeye başlanmıştır (Toyohashi City Library, 2014). Hakkında az sayıda akademik çalışma bulunmasına rağmen, Yusaku (2021) tarafından *San Kyōjin* (Üç Deli) adlı öyküsünün edebî tenkidi yapılmış, ayrıca Junichi (2020) tarafından yazarın öykülerini içeren araştırmalar gerçekleştirilmiştir.

Japon edebiyatı Türkiye'de de edebiyat araştırmacılarının oldukça ilgisini çeken ve üzerine özgün araştırmaların ortaya konduğu bir alandır. Özellikle Türkiye'de Japon edebiyatının tarihî dönemlerinden (Esen 2019, 2020a, 2020b) günümüze (Akdemir 2015; Atlı Usta 2024, 2022; Baykara 2014; Çelik 2010, 2023; Depçi 2021; Depçi ve Erkin 2019; Erdemir 2024, 2022; Gençer 2018; Güven 2021, 2020; Salğar 2021, 2024; Yılmaz 2015, vb.) farklı türdeki eser ve akımları çeşitli yöntem ve yorumlarla ele alan değerli çalışmaların olduğu görülmekte, ancak bu çalışmalar arasında gotik tür üzerine yapılmış spesifik araştırmalara rastlanmamaktadır. Japon dili ve edebiyatı alanında göstergebilimsel inceleme yönteminin kullanımına ise sadece dilbilim alanında tek bir makalede (Uslu, 2024) rastlanırken, bu yöntemin daha çok Japon kültürü bağlamında, özellikle anime incelemelerinde (Bozkurt 2019; Öztat ve Arıkan 2020; Gürsoy Ulusoy 2022) tercih edildiği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, göstergebilimsel yöntemlerin özellikle son yıllarda resim, mimari, sinema ve müzik gibi farklı disiplinlerde yaygın olarak kullanılmasına karşın, edebiyat bilimi çerçevesinde aynı ölçüde derinlikli bir uygulama alanı bulamadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu durum çalışmanın literatürdeki değerini artırmaktadır.

Çalışmada, Keikichi Ōsaka'nın *Kan no Yobare* (寒の夜晴れ) adlı öyküsü, Japon edebiyatındaki gotik unsurlar özelinde göstergebilimsel bir yaklaşımla incelenerek hem alan yazına katkı sunmak hem de bu türü farklı bir kuramsal perspektiften değerlendirmek amaçlanmaktadır.

2. EYLEYENLER MODELİ VE ANLATI İZLENESİ

Göstergebilim, insanların duygu, düşünce ve yaşam tecrübelerini ifade etmek için başvurdukları işaretleri ve simgesel yapıları araştırmaktadır. İnsanın evrenle buluşmasını sağlayan göstergelerden toplum yaşamının bütün anlam taşıyıcılarına kadar her yerde onun ilkeleri geçerlidir (Sarica & Sarica, 2021: 183)

Dilimizde özellikle dilbilim sözcüğü örnek alınarak üretilmiş olan göstergebilim terimi ilk bakışta " göstergeleri inceleyen bilim dalı" ya da "göstergelerin bilimsel incelemesi" olarak tanımlanır (Rifat, 2009: 11) Bu bilim dalı temelde dilsel göstergelerden yola çıkarak, insan yaşamında anlam taşıyan her türlü işaret ve sembolü bilimsel ve disiplinlerarası bir bakış açısıyla ele alan kapsamlı bir inceleme alanıdır. Anlam üretim süreçlerini çözümlenmeyi amaçlayan göstergebilim, yalnızca dil ile sınırlı kalmayıp sanattan gündelik yaşama kadar pek çok alanda uygulanabilirliği olan geniş ve dinamik bir araştırma imkânı sunmaktadır.

Preucel'e (2006) göre modern göstergebilim, 19. yüzyılda ortaya çıkmış ve iki temel yaklaşım etrafında şekillenmiştir: İlki, Ferdinand de Saussure'ün öncülüğünü yaptığı "dilbilimsel"; diğeri ise Charles S. Peirce'in görüşlerine dayanan "felsefi" yaklaşımdır. Bu iki yönelim arasında Saussure'ün yaklaşımı, beşerî, sosyal ve doğa bilimlerinde daha yaygın olarak kabul görmüştür. Bu bağlamda göstergebilim, insan yaşamında yer alan işaret ve sembollerin anlamlarını çözümlen geniş bir alan olarak, dilsel göstergeler başta olmak üzere kültürel ve toplumsal yapıların da incelenmesini kapsamaktadır. Bu kapsamda, yazınsal göstergebilim, edebî metinlerde kullanılan işaretlerin işlevlerini, anlam üretim süreçlerini inceleyerek göstergebilim teorisinin edebiyat alanındaki uygulamasını temsil etmektedir. Aynı zamanda yazınsal göstergebilim, metinlerin derinlemesine analizini mümkün kılarak hem yapısal hem de anlamsal boyutlarda işaretin nasıl kullanıldığını incelemeye olanak tanımaktadır.

Rifat'a göre (2005) Algirdas Julien Greimas'ın göstergebilimi, anlam üretimini temel yapılardan söylemsel ve figüratif düzeylere kadar sistemli biçimde ele almakta; bireyin çevresiyle ve diğer insanlarla kurduğu ilişkileri anlamlandırmayı hedeflemektedir. Bu yaklaşım, kavramsal ve biçimsel temellere dayalı bir üstdil aracılığıyla, anlamdan ziyade anlamın nasıl üretildiğini ve yapıldığını analiz etmeye odaklanmaktadır. Rifat (2005), eyleyenler dizgesinde anlatılar farklı biçimlerde ortaya çıksa da anlatıdaki olaylar genellikle benzer türdeki kişiler etrafında şekillendiğinden bahsetmiştir. Bu eyleyenlerin nitelikleri ise, anlatı içerisindeki işlevlerine ve diğer öğelerle kurdukları ilişkilere göre belirlenmektedir. Başka bir ifadeyle, eyleyenler anlatı dilbilgisinin farklı kişi rollerini temsil eder. Greimas, 1966 yılında kuramının bu aşamasında altı temel eyleyen içeren bir model geliştirmiştir. Bu çerçevede, öznenin ulaşmayı amaçladığı temel öge olan *nesne*, *gönderen* ile *gönderilen* arasındaki anlam ilişkisini kuran unsur olarak öne çıkmaktadır. Öznenin nesneye erişme arzusu ise anlatıda yer alan *yardımcı ve karşıt unsurların* eylemleri doğrultusunda şekillenmektedir. Erbay ve Bozkurt Güvenek (2025: 111), Greimas'ın eyleyenler modelinin anlatıdaki derin yapıyı yüzeye taşıırken aslında yapılmak istenenin uzam ve zaman çizgisinde hedefin ve öznenin aldığı durumu belirtmek olduğunu, ayrıca metinde bu iki öğeye göre durumların, nesnelere duruşunu da özetlediğini belirtir. Greimas'ın eyleyenler modeli kapsamında bu rollere ilişkin açıklamalar şu şekilde sunulabilir:

Özne: Gönderenin yönlendirmesiyle hareket ederek nesneye ulaşmakla görevlendirilen kişi ya da varlıktır.

Nesne: Özne tarafından elde edilmeye çalışılan hedef ya da unsurdur.

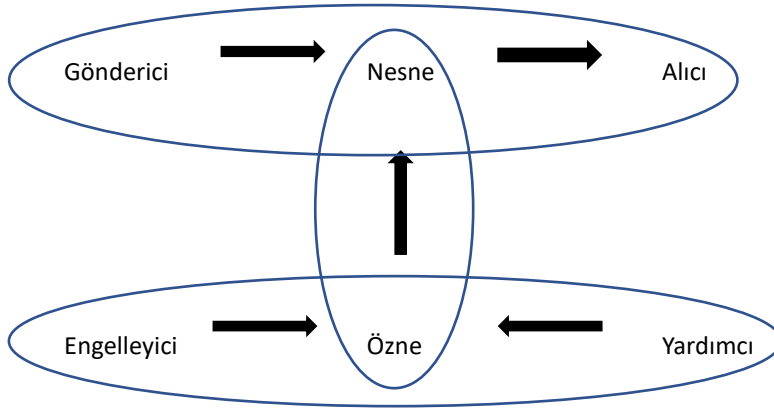
Gönderen: Özneyi, nesneye ulaşma sürecinde harekete geçiren güç ya da kişidir.

Yardımcı: Öznenin amacına ulaşmasını kolaylaştıran ya da destekleyen unsur ya da kişidir.

Karşıt: Öznenin nesneye ulaşmasını engelleyen ya da bu süreci zorlaştıran unsur ya da kişidir.

Alıcı: Öznenin eyleminin sonucundan doğrudan etkilenen ve başarı ya da başarısızlığı deneyimleyen unsur ya da kişidir. Bu model kısaca aşağıdaki gibidir:

Şekil 1. Greimas'ın Eyleyenler Modeli.

Greimas, dar anlatının yapısını, bir durum sözcüğü ile onu yönlendiren edim sözcüğünün birlikte oluşturduğu bir yapı olarak ele alır ve bunu *anlatı izlencesi (Aİ)* veya *anlatı şeması* olarak tanımlar. Anlatı izlencesi, çözümlenmeyi kolaylaştırmak amacıyla temel dönüşüme göre adlandırılan temel bir dizimdir ve dört aşamadan oluşur. Bu aşamalar anlatının başlangıç durumunda eyletim/sözleşme, dönüşüm durumunda edinç ve edim, bitiş durumunda ise tanınma/yaptırım aşamalarıdır (Kıran, 2001, s. 293-294). Bu aşamalar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Tablo 1. Anlatı İzlencesi.

Başlangıç Durumu	Dönüştürücü Öge	Edim	Bitiş Durumu
Eyletim	Edinç	Edim	Tanınma ve Yaptırım
Bu aşamada <i>Gönderici Özneyi</i> harekete geçmeye yönlendirir. Özne dünyasında bir çatışma, eksiklik rahatsızlık olması gerekir. Özne bunu istemelidir veya yapmak zorunda kalmalıdır.	Bu aşamada, öznenin “yapabilir / bilir / ister / yapmak zorundadır” hâline dönüştüğü, yani eyleme hazırlandığı ve güçlendirildiği kesittir.	Bu aşama, öznenin görevi fiilen uyguladığı, olayların somutlaştığı ve sonucun belirmeye başladığı aşamadır.	Bu aşama, edimin bilgi düzeyinde tanındığı ve değer düzeyinde ödül ya da cezaya bağlandığı son aşamadır; anlatının ideolojik mesajı burada somutlaşır

3. YÖNTEM

Nitel bir araştırma olan bu çalışmada veriler doküman analiziyle toplanmıştır. Araştırma nesnesi olarak telif hakkı süresi dolmuş Japonca eserleri, çevrim içi ve ücretsiz olarak araştırmacıların erişimine sunan Aozora Bunko¹ dijital kütüphanesinden temin edilen Kan no Yobare adlı öykü seçilmiştir. Öykü iki aşamada incelenmiştir. İlk aşamada, Greimas'ın göstergibilimsel kuramı doğrultusunda anlatı bileşenleri temelinde öykü çözümlenmiş ve söylem çözümlemesi yardımı ile incelenmiştir. İkinci aşamada ise KH Coder yazılımı aracılığıyla “kelime sıklığı” (frequency) ve “eşdizim” (co-occurrence) analizleri gerçekleştirilerek metindeki tematik yoğunluklar ve kavramsal ilişkiler sayısal olarak ortaya konmuştur. KH Coder, Japon sosyolog Koichi Higuchi (2017) tarafından geliştirilmiş olup; nitel içerik analizi, metin madenciliği ve hesaplamalı dilbilim gibi alanlarda kullanılan bir analiz yazılımıdır. KH Coder'in en son sürümü olan KH Coder 3.Beta.02, Çince, Japonca, Fransızca, Korece ve diğer dillerde (toplamda 13 dil) metin verisi analizini desteklemektedir. Güçlü metin madenciliği işlevleri, sosyoloji, ekonomi, yönetim, dilbilim (Gençer Baloğlu, 2022; Tanaka ve Uchida, 2023), eğitim (Wang, 2020), çeviribilim (Boğusoğlu 2024a, 2024b) gibi birçok araştırma alanında etkili bir şekilde kullanılmaktadır (Zhang, 2024, s. 3). KH Coder, metin içerisindeki sözcükleri analiz ederek sık kullanılan ifadeleri

¹ https://www.aozora.gr.jp/cards/000236/files/1271_24383.html (Son erişim: 14.11.2025)

istatistiksel olarak listelemektedir. Ancak bu sözcüklerin bağlam içindeki kullanımları, anlam özellikleri ve birbirleriyle olan ilişkilerinin daha ayrıntılı bir biçimde değerlendirilebilmesi için sınıflara ayrılması gerekmektedir. Bu sınıflandırma süreci literatürde “kodlama” olarak adlandırılmaktadır. Kodlama işlemi ile birlikte analiz edilen sözcükler yazılım içinde belirli “kod” kategorileri altında gruplandırılarak daha anlamlı bir içerik çözümlemesi sağlanmaktadır. Çalışmada, KH Coder yazılımına tanıtılan öykü, tarafımızca oluşturulan kodlar aracılığıyla analiz edilmiş; metinde sıkça geçen sözcükler kelime sıklığı işleviyle sayısal olarak belirlenmiş, ayrıca anlatı kesitlerine göre öyküde en yoğun gotik unsurların hangi tematik başlıklar altında toplandığı ise eşdizilim özellikleri ile incelenmiştir. Oluşturulan altı kodun Japoncaları ve Türkçe karşılıkları aşağıdaki gibidir:

不可解な展開とプロット: Esrarengiz gelişmeler ve olay örgüsü (bundan böyle esrarengiz gelişmeler)

禁断の愛とロマンス: Yasak aşk ve romantizm (bundan böyle romantizm)

超自然的な要素: Doğaüstü unsurlar

舞台と環境: Sahne ve ortam (bundan böyle mekân)

キャラクターと人物: Karakterler ve kişiler (bundan böyle karakterler)

感情と心理: Duygular ve psikoloji (bundan böyle duygular)

4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Keikichi Ōsaka'nın *Kan no Yobare* adlı öyküsü, bir Japon taşra kentinde geçen dramatik ve trajik bir polisiye olay etrafında gelişmektedir. Anlatıcı, H şehrinde bir kız lisesinde edebiyat öğretmeni olarak görev yaparken, en yakın arkadaşı olan İngilizce öğretmeni Asami Sanshirō'nun başına gelen korkunç bir olayın tanığı olur. Sanshirō'nun karısı ve çocuklarıyla huzurlu bir aile yaşamı vardır. Ancak kar fırtınasıyla geçen bir Noel arifesinde, geçici görevle şehir dışında bulunan Sanshirō'nun evinde, karısı Hiruko ve karısının kuzeni Oikawa vahşice öldürülmüş bir hâlde bulunurlar. Küçük oğulları Haruo ise kayıptır. Anlatıcı, öğrencisi Miki tarafından olaydan haberdar edilir ve cesetlerin bulunduğu eve yol alır. Evdeki tuhafliklar ve kış koşullarında kar üzerinde bırakılan tek yönlü kayak sopası izleri, olayın çözümünü güçleştirir. Anlatıcı, Haruo'nun katil tarafından kaçırıldığını düşünse de anlatıcı ile aynı okulda fizik öğretmeni olan Tabei'nin dikkatli gözlemleriyle gizemli olay açıklığa kavuşmaktadır. Tabei, pencerenin altından başlayıp boş bir arazide kaybolan tek sopalı kayak izlerinin aslında katilin dışarı kaçtığını gösteren bir ipucu değil, tam tersine dışarıdan içeri girdiğini gösteren bir ipucu olduğunu fark eder. Bu ipuçlarından yola çıkılarak cinayetlerin arkasındaki gerçeğe ulaşılır. Sanshirō, görevinden bir gün erken dönmüş, ailesine sürpriz yapmak amacıyla Noel gecesi "Noel Baba" kılığında gizlice eve girmiştir. Ancak o anda karısı ve kuzeni arasında bir ilişkiye tanıklık etmesi üzerine öfkeye kapılarak her ikisini de öldürmüş, oğlu ile evden kaçmıştır. Olayın sonunda, boş bir eve sığınan Sanshirō, oğlunu öldürüp ardından intihar eder. Geride ise, anlatıcıya hitaben yazılmış yaşadıklarını anlatan bir intihar mektubu bırakır.

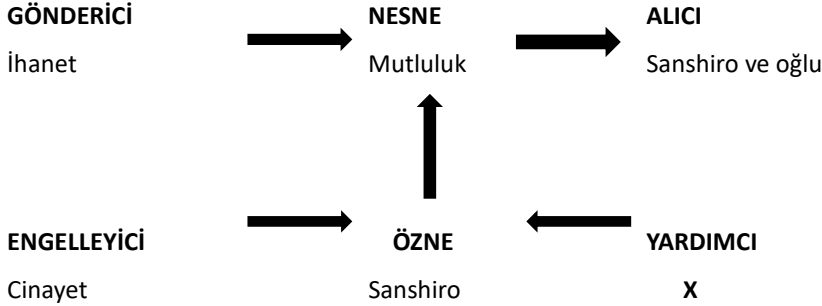
4.1. *Kan no Yobare*'nin Eyleyenler Modeli

Kuramsal çerçevede verilen Greimas Eyleyenler Modeli'nin inceleme nesnesindeki karşılığı şu şekildedir:

Noel'i çekirdek ailesi ile birlikte mutlu bir şekilde geçirmek isteyen Sanshiro, bu arzusuna kavuşmak için planlanan günden önce evine gelerek sürpriz yapmak ister. ÖZNE konumundaki Sanshiro'nun uğradığı ihaneti kendi gözleriyle görmesi, onu çılına çevirerek kontrolünü kaybetmesine ve karısı ile aşığını (bu aşık Sanshiro'nun kuzeni Oikawa'dır) eline geçirdiği bir soba demiri ile öldürmesine sebep olur. Öznenin uğradığı ihanet GÖNDERİCİ konumundadır. Tek istediği ailesiyle birlikte mutlu bir yaşam sürmek olan Sanshiro, işlediği cinayetin ardından, NESNESİ olan mutluluğa erişebilmek için oğluyla birlikte ölmek için harekete geçer. Diğer bir ifadeyle, içsel gönderici (onur kırıklığı) özneyi “intihar arzusuyla” harekete geçirir; sonuçta elde edilen NESNE (kurtuluş/ölüm), hem öznenin kendisi hem de onun gözünde anlamlı olan kişiler/değerler için ortaya çıkmış olur. Bütün bunlardan etkilenen ALICI ise

Sanshiro'nun kendisi ve oğludur. Bu modelde intihar kararını meşrulaştıran düşünceler ("Artık gidebileceğim başka yer kalmadı"), aile bağları ve sevgi ilişkileri ("...canım oğlum yaşananları anlamasını diye...") YARDIMCI konumlarında görünür.

Şekil 2. Kan no Yobare'nin Eyleyenler Modeli.

4.2. Kan no Yobare'nin Anlatı İzlenesi

Birinci Kesit (Başlangıç Durumu, Eyletim Aşaması)

Anlatıda gönderici konumunda yer alan "mutlu aile" ideali ile Noel'i birlikte geçirme arzusu, öznenin yöneldiği temel değerler dizgesini oluşturmaktadır. Sanshiro, bu değerleri gerçekleştirme doğrultusunda özne işlevini üstlenerek anlatı izlencesini başlatmaktadır. Ancak Noel'e atfedilen bu bütünlük ve huzur beklentisi, ihanet sahnesiyle radikal biçimde sekteye uğrayarak başlangıçta "mutlu aile" hedefleri üzerine kurulmuş olan planlar, anlatısal düzlemde yerini "cezalandırma/kaçış" odaklı ikinci bir programa bırakmaktadır. Bu dönüşüm, yalnızca öznenin eylem hattını değiştirmekle kalmayıp aynı zamanda anlatının değerler sisteminde de bir kırılmaya işaret etmektedir.

İkinci Kesit (İkinci kısım) (Dönüşümler, Edinç Aşaması)

Öznenin eyleme geçme yetkinliği, birbirini tetikleyen bir dizi koşulun aynı anlatısal düğüm noktasında birleşmesiyle ortaya çıkmaktadır. Edinç düzleminde Sanshiro, eşinin Oikawa ile ilişkisini bir kuşku olmaktan çıkarıp görsel tanıklığa dayanan doğrulanmış bir bilgiye dönüştürerek, geri dönüşü olmayan bir bilişsel eşiği aşmaktadır. Bu bilgi, o anki cinnet hâlinin ürettiği yoğun öfke ve incinmişlik duygusuyla birleşerek öznenin içinde güçlü, neredeyse kaçınılmazlık niteliği taşıyan ve özneyi eyleme yönelten içsel zorlama haline gelmektedir. "Gidecek yerimin kalmaması" ve "bu acıyı dindirebilecek hiçbir şeyin olmaması" biçimindeki ifadeler, özneyi hem cezalandırıcı bir edimin hem de kendini ortadan kaldırmaya yönelen ölümcül bir eğilimin zorunlu failine dönüştüren anlatısal bir düğümleme anına işaret etmektedir. Bu bağlamda soba demiri, edimin gerçekleştirilmesini mümkün kılan maddi araç olarak, edinç yapısının son halkasını teşkil etmektedir. Bununla birlikte Sanshiro'nun çocuğunu başka bir yere götürmesi, öznenin ağır duygusal çöküntüye rağmen çevresel değişkenleri denetleyebilecek düzeyde eylemsel yeterliliğini koruduğunu gösterip edinç aşamasını daha çok boyutlu bir düzleme taşımaktadır.

Üçüncü Kesit (İkinci kısım) (Dönüşüm, Edim Aşaması)

Sanshiro artık karısı ve Oikawa'ya yönelmiş cezalandırıcı nitelikte bir şiddet eylemini fiilen gerçekleştirmiş durumdadır. Çocuğunu yan odaya götürmesi de bu edimsel zincirin bir uzantısı olarak okunabilmektedir, zira bu hamle, onu olayın doğrudan tanığı olmaktan koruma yönelimini içeren, aynı anda hem koruyucu hem de durumu kontrol altına alma işlevi taşıyan bir eylemdir. Metnin ilerleyen satırlarında yer alan "bu karanlık dünyayı terk edeceğim, Haruo'yu da yanıma alacağım" ifadesi ile yakın geleceğe yönelen intihar ediminin ve buna koşut olarak çocuğun öldürülmesine yönelik potansiyel edimin anlatı içinde öngörülen edimsel hattın önceden tasarlandığını göstermektedir. Mektup ise tam da bu eşiğe yaslanmış bir edimsel ara-durumun yazılı nesnesi olarak yer almaktadır. Böylece edim aşaması, hem geriye dönük olarak ihanetin hemen ardından gerçekleşen şiddet eylemleriyle hem de ileriye dönük olarak planlanan intihar ve "çocuğu yanına alma" kararıyla çok yönlü bir eylemler toplama

hâline gelmektedir. İhanet sonrasındaki şiddet, mektubun yazılması ve tasarlanan intihar ile birlikte öznenin edimsel düzlemde birbiriyle örülü ve art arda gelen üçlü bir eylem dizisi oluşturur.

Dördüncü Kesit (Bitiş Durumu, Yaptırım Aşaması)

Anlatı, Sanshiro'nun itirafı, kendini "cehenneme batmış" olarak konumlandırması, dünyayı terk etme kararı ve çocuğunu da yanına alma niyeti üzerinden karanlık bir final yaptırımına bağlanır. Tanınma düzleminde, özne, ihanet, şiddet ve planlanan intihar gibi gerçek durumları adlandırmakta ve itiraf etmekte, böylece anlatısal hakikat açığa çıkmaktadır. Yaptırım düzleminde ise Sanshiro, bu dünyadan gitmeyi, yani intiharı hem kendi üzerine uyguladığı bir ceza hem de kaçış/çıkış stratejisi olarak seçmekte ve böylece edimsel yaptırımın hem özneye hem de anlatı programına etkisini somutlaştırmaktadır. "Bu karanlık dünyayı terk edeceğim" ifadesi, öznenin edimlerinin sonuçlarını ölümle mühürlemesi ve edimsel programı geri dönüşsüzleştirilmesi anlamına gelir. Anlatının değer evreninde ihanet, en ağır etik ihlal olarak konumlanmakta ve buna karşılık gelen adli/etik yaptırım, Sanshiro'nun şiddet edimi aracılığıyla yapılandırılmaktadır. Bununla birlikte özne, cehennem imgesiyle eyleminin sonuçlarını olumsuz ve nihai olarak tanımakta, kendini de mahkûm etmektedir. Biricik oğlunu yanına alma niyeti, özne perspektifinden "mutluluğa ermek" olarak kodlanırken, dışarıdan gözlemlendiğinde çocuk açısından en ağır yaptırımın örneğini teşkil eder. Bu durum, yüzey yapıda anlatının baba merkezli değer dönüşümünü ortaya koymakta; "çocukla birlikte ölmek = mutluluğa ermek" mantığını öznenin bakış açısıyla meşrulaştırırken, toplumsal ve etik bağlamda yıkıcı ve cezalandırıcı bir yaptırım mekanizmasını görünür kılmaktadır. Ancak derin yapıda bu durum, okuyucunun ikinci bir katman kurmasına olanak tanır. Toplumsal ideolojik düzeyde ele alınan bu katmanda ONUR İNTİHARI kavramı ortaya çıkar. Japon toplumunda bireyin onurunu kurtarmak için gerçekleştirdiği intihar, tarihi çağlardan günümüze kadar süre gelmiş bir intihar türüdür. Bunun sebepleri ve her sebep için kullanılan terimler (seppuku, harakiri, junshi, vb.) farklı olsa da çatı kavram olarak "onurunu korumak için ölüm" bir mutluluk vesilesidir. Böylece her iki okumada da "mutluluk" NESNE konumuna geçer.

Tablo 1. *Kan no Yobare'nin Anlatı İzlenesi.*

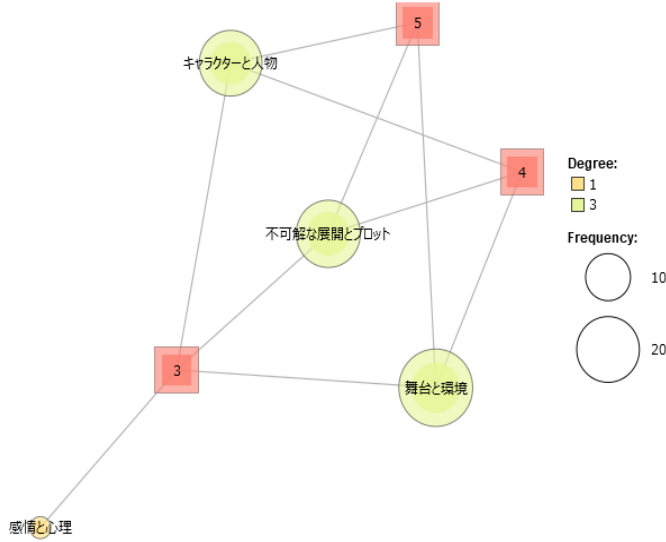
Başlangıç Durumu	Dönüştürücü Öge	Edim	Bitiş Durumu
Eyletim	Edinç	Edim	Tanınma ve Yaptırım
Noel'de mutlu aile hayali ihanet sahnesiyle bozulup "cezalandırma/kaçış" programına dönüşür.	İhanet bilgisi, cinnet hâli, soba demiri, gidecek yerinin olmaması özneyi eyleme yetkin kılar.	İhanetin hemen ardından gerçekleşen şiddet eylemi, mektubun yazılması ve planlanan intihar.	İtiraf, kendini "cehenneme batmış" olarak görmesi, dünyayı terk etme kararı ve çocuğu da "yanına alma" niyetiyle anlatı, karanlık bir final yaptırımına bağlanır gibi görünse de Japon toplumunca kabul gören onur intiharı özneyi nesnesine kavuşturur.

4.3. KH Coder ile Anlatı İzlenesinin Kesitlenmesi

Kan no Yobare öyküsü, Kh Coder'ın Co Occurrence tablosunda ayrıldığı kesitler ile gotik unsurlar göz önünde bulundurularak incelenmiştir. Kesitler açısından en çok gotik unsur, öykünün üçüncü, dördüncü ve beşinci kısımlarında yer almaktadır. Unsur olarak öyküde yer alan başlıklar çoktan aza doğru sırasıyla; mekân, esrarengiz gelişmeler, karakterler ve duygu olarak yer almaktadır. Üçüncü kesitte, edim aşamasında, gotik unsurlar; olay örgüsünden de yola çıkıldığı üzere karakterler, esrarengiz gelişmeler, duygular ve mekân olarak yer almaktadır. Dördüncü ve beşinci kısım olan yaptırım aşamasında, çoğunluk olarak gotik unsurlar; esrarengiz gelişmeler, karakterler ve mekân başlıkları altında bulunmaktadır. Tüm kesitlerde kullanılan başlıklara bakıldığında en çok karşılaşılan başlıklar ise; mekân, esrarengiz gelişmeler ve karakter başlıklarıdır. Bu öykünün kod sıklık analizi bağlamında yüzdelik değerleri ise şu şekildedir: 不可解な展開とプロット (Esrarengiz gelişmeler) %27,63 禁断の

愛とロマンス (Romantizm) %0 超自然的な要素 (Doğaüstü unsurlar) %0 舞台と環境 (Mekân) %36,84 キャラクターと人物 (Karakterler) %26,32 感情と心理 (Duygular) %2,63.

Şekil 3. KH Coder Co-Occurrence (eşdizimlilik) Tablosu.

Şekil 4. KH Coder Frequency (kelime sıklığı) Tablosu

codes	frequency	percent
*不可解な展開とプロット	21	27.63%
*禁断の愛とロマンス	0	0.00%
*超自然的な要素	0	0.00%
*舞台と環境	28	36.84%
*キャラクターと人物	20	26.32%
*感情と心理	2	2.63%
#no_codes	30	39.47%
N of Documents	76	

KH Coder ile incelenen öyküde gotik anlatı unsurlarının öncelikle mekân, olay örgüsü ve karakter temsilleri üzerinden işlendiği görülmektedir. Kodlama sıklıklarına göre en baskın temalar "舞台と環境 (mekân ve çevre)", "不可解な展開とプロット (esrarengiz gelişmeler)" ve "キャラクターと人物 (karakterler)" olmuştur. Özellikle "mekân" unsurunun en yüksek oranda kullanılması, gotik türde sıkça karşılaşılan izole, tehditkâr ve karanlık mekânların anlatı içindeki rolüne dikkat çekildiğini göstermektedir. Benzer şekilde, "esrarengiz gelişmeler" unsurunun yaygınlığı, yazarın öyküsündeki olayların sıklıkla mantıkla açıklanamayacak biçimde geliştiğine ve anlatının bilinmezlik içeren bir yapı taşıdığına işaret etmektedir.

Karakterlerin analiz edildiği bölümler ise bu anlatı yapısının merkezinde yer alan figürlerin, işlevsel olarak çözümlendiğini ortaya koymaktadır. İncelenen öyküde, gotik anlatı unsurlarının öncelikle mekân, olay örgüsü ve karakter temsilleri üzerinden yapılandığı görülmektedir. Gotik temalara ilişkin yapılan kodlama sonucunda en yüksek orana %36,84 ile "mekân" kategorisi ulaşmıştır. Bu durum, gotik

anlatının temel öğelerinden biri olan izole, tehditkâr ve karanlık sahnelerin anlatı içindeki belirleyici rolüne işaret etmektedir. Bunu %27,63 ile “olay örgüsü” izlemekte, bu oran öyküdeki olayların çoğunlukla mantıkla açıklanamayacak şekilde ilerlediğini ve anlatının bilinmezlik üzerine kurulu olduğunu göstermektedir. “Karakter” başlığı ise %26,32’lik oranla öyküde önemli bir yer tutmaktadır, bu da anlatının merkezinde yer alan figürlerin işlevsel biçimde çözümlendiğini ortaya koymaktadır. “Duygu” başlığı %2,63 oranında yer almakla birlikte, bu unsurun gotik yapı içinde daha arka planda kaldığı söylenebilir. “Aşk” (%0) ve “doğaüstü olaylar” (%0) başlıkları ise klasik gotik unsurların bu öyküde yer almaması sebebiyle yazarın bu öyküyü daha çok psikolojik gerilim ve atmosferik korku öğeleri üzerinden kurguladığını göstermektedir. Bu bağlamda “aşk” (%0) ve “doğaüstü olaylar” (%0) başlıklarının eksikliği, incelenen öykünün gerçekliğe daha yakın bir anlatıma sahip olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde, duygu unsurunun çok sınırlı bir şekilde öyküde yer alması, karakterlerin içsel dünyasından çok dışsal anlatı öğeleri olan mekân ve esrarengiz gelişmeler üzerinden analiz edildiğini göstermektedir.

Kodlama verileri, öykünün mekânsal betimlemelerle güçlenen tehditkâr atmosferi, mantık sınırlarını zorlayan olay örgüsü ve çözümlenmesi gereken karakter yapılarıyla gotik türün temel özelliklerini barındırdığını göstermektedir.

4. SONUÇ

Bu çalışmada Keikichi Ōsaka’nın *Kan no Yobare* adlı öyküsü, Greimas’ın eyleyenler modeli ve anlatı izlencesi temelinde çözümlenmiş, ardından KH Coder yazılımı ile gerçekleştirilen kelime sıklığı ve eşdizimlilik analizleriyle desteklenmiştir. Böylece hem derin yapıya yönelik göstergebilimsel okuma hem de yüzeydeki sözcüksel dağılıma dayalı nicel veriler bir araya getirilerek, öyküdeki gotik unsurlar çok katmanlı biçimde ortaya konmuştur. Elde edilen bulgular, *Kan no Yobare*’nin klasik Batı gotiğinde sıkça görülen “doğaüstü dehşet” modelinden çok, mekân, olay örgüsü ve karakter temsilleri üzerinden kurulan psikolojik ve etik bir karanlık atmosferle ilerlediğini göstermektedir.

Eyleyenler modeli açısından bakıldığında, Sanshiro’nun mutlu bir çekirdek aile ve Noel’i birlikte geçirme arzusu ile temsil edilen ilk plan, ihanet sahnesiyle birlikte radikal biçimde kesintiye uğramakta; “mutluluk” nesnesi, ceza ve kaçış odaklı ikinci bir anlatı planı içinde yeniden tanımlanmaktadır. Gönderici konumuna yerleşen ihanet ve onur kırılması, özneyi önce cinnet hâlindeki şiddete, ardından intihar ve çocuğunu da “yanına alma” kararına sürükleyen içsel bir zorlama gücüne dönüşmektedir. Böylece Greimas’ın nesne, özne, gönderici, alıcı, yardımcı ve engelleyici rollerinden oluşan dizge, metinde yalnızca olay örgüsünü açıklayan bir şema olmaktan çıkıp, Japon kültürel bağlamında onur, aile, sadakat ve ihanet gibi değerler etrafında yeniden örülen ideolojik bir yapı olarak görünür hâle gelmektedir. Öznenin ölümle “mutluluğa erme” ve çocuğunu da bu mutluluğa ortak etme fikri, derin yapıda, Japon kültüründe tarihsel olarak izlenebilen onur intiharı kavrayışının problemlili ama tutarlı bir yansıması olarak okunabilir.

Anlatı izlencesi bakımından öykü, Greimas’ın eyletim–edinç–edim–tanınma/yaptırım aşamalarını oldukça net bir biçimde takip etmektedir. Eyletim aşamasında “mutlu aile” ideali ve Noel’in simgesel bütünlüğü, özneyi harekete geçirirken; edinç aşamasında ihanetin bilgiye dönüşmesi, soba demirinin maddi araç olarak devreye girmesi ve “gidecek yerin kalmaması” düşüncesi, özneyi şiddet eylemine “yapabilir/bilir/zorunda” kılmaktadır. Edim aşaması, ihanet sonrası cinayet, çocuğun olaydan yalıtılması ve intihar kararının oluşumu ile çok katmanlı bir eylemler zincirine dönüşürken; tanınma/yaptırım aşamasında itiraf mektubu hem anlatsal hakikatin hem de öznenin kendi kendisini mahkûm edişinin metinsel kanıtı hâline gelmektedir. Bu çerçevede, gotik temanın yalnızca “korku” ya da “dehşet” duygusuna değil, aynı zamanda etik ve ideolojik çatışmalara dayalı bir anlatı pratiğiyle beslendiğini göstermektedir.

KH Coder ile elde edilen bulgular, göstergebilimsel çözümlenmeyi destekleyerek öykünün gotik dokusunun özellikle üç tema etrafında yoğunlaştığını ortaya koymuştur: “mekân ve çevre”, “esrarengiz gelişmeler ve olay örgüsü” ve “karakterler”. Kodlama sonuçlarında mekân kategorisinin en yüksek orana sahip olması, kar fırtınası, izole ev, karanlık ve tehditkâr dış çevre gibi unsurların gotik atmosferin

inşasında belirleyici olduğunu göstermektedir. Esrarengiz gelişmeler başlığının yüksek oranı, özellikle tek yönlü kayak sopası izleri, kapalı mekân içinde çözölemeyen cinayet senaryosu ve ilk bakışta mantık dışı görönen ipuçları aracılığıyla anlatının “bilinmezlik” ve “sorgulanamazlık” hissi ürettiğini ortaya koymaktadır. Karakterler kategorisinin güçlü varlığı ise Sanshiro, Hiruko, Oikawa, Haruo ve anlatıcı gibi figürlerin yalnızca olayın taşıyıcıları değil, aynı zamanda gotik gerilimi ayakta tutan işlevsel düğümler olduğunu teyit etmektedir.

Bu sonuçlar, Japon gotiğinin yalnızca *yōkai*, *kaidan* ya da doğaüstü dehşet anlatıları ile sınırlanamayacağını; aile, onur, sadakat ve ihanet gibi gündelik ve insani temalar üzerinden de gotik atmosfer üretilebildiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, Türkiye’de Japon edebiyatı üzerine yapılan araştırmalarda şimdye dek spesifik olarak gotik türüne odaklanan çalışmaların yok denecek kadar az olması ve göstergebilimsel yöntemin daha çok dilbilimsel veya görsel-kültürel alanlarda kullanılması bakımından literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Greimas’ın anlatı kuramının KH Coder gibi sayısal analiz araçlarıyla birlikte kullanılması, Japon edebiyatı metinlerinin hem nitel hem de nicel düzeyde incelenmesine imkân tanıyan, çoğul ve esnek bir yöntem önerisi sunmaktadır.

Beyan ve Açıklamalar

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler.
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir

KAYNAKÇA

- Akdemir, N. (2015). Jean Paul Sartre ve Kenzaburo Oe eserlerinde birey ve özgürlük kavramları. *Türkiye’de Japonya Çalışmaları Konferansı II* (Nisan 2015). Boğaziçi Üniversitesi.
- Arargüç, M. F. (2016). Mimari bir tarzdan edebi bir türe: Gotik. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (36), 245–257.
- Asako, F. (2017). Zonbi wa ikani me sasu ka. (4), 71–94. <http://hdl.handle.net/2433/226499>
- Atlı Usta, N. (2022). Japon edebiyatı ve gülme kuramları: *Shojo no inori* 『処女の祈り』 öyküsü ve *Kojiki* 『古事記』 örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (53), 137–145. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1173594>
- Atlı Usta, N. (2024). Japon edebiyatında bekaret teması: *Uykuda sevilen kızlar* (『眠れる美女』 *Nemurerubijo*) eseri örneği. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (29), 196- 205. <https://doi.org/10.30767/diledeara.1408879>
- Băniceru, C. (2018). Băniceru. *Romanian Journal of English Studies*15(1), 9 16. <https://doi.org/10.1515/rjes-2018-0002>
- Baykara, O. (2015). *Modern Japon edebiyatının doğuşu ve Shiga Naoya*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Boğusoğlu, İ. (2024a). *Metin madenciliği ile karşılaştırmalı bir inceleme: “Le Petit Prince” çevirileri* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boğusoğlu, İ. (2024b). The use of KH coder in comparative translation analysis: *Le Petit Prince* translations. *Lisaniyat Studies Uluslararası Filoloji Araştırmaları Dergisi*, 4, 8–25.
- Bozkurt, E. S. (2019). Miyazaki’nin sihirli masalı *Howl’un yürüyen şatosu*’na göstergebilimsel bir yaklaşım. A. İ. Öbek, Y. Topaloğlu, F. S. Bayraktar ve A. N. Özdemir (Ed.), *Prof. Dr. Hidayet Kemal Bayatlı Hatıra Kitabı* (ss. 215–229). Kerkük Vakfı Yayınları.
- Çelik, M. (2010). The ambiguity of admiring and criticizing Japan: Pierre Loti’s *Les femmes japonaises*. *Journal of China–Japanese Studies*, 1–10.
- Çelik, M. (2023). Japon yönetimindeki Kore’de dil politikalarının izdüşümleri: Japonca edebiyat ve toplumsal hafıza olarak Zainichi edebiyatı. A. N. Tekmen ve T. Sugiyama (Ed.), *Nihongo shokōkyū V (Japon dili incelemeleri V)* (171–193). Türk Japon Vakfı Yayınları.

- Depçi, A. (2021). Haruki Murakami'nin *Yaban koyununun izinde* adlı romanında modernizm, militarizm, emperyalizm ve kapitalizm bağlamında koyun imgesi. *Humanitas*, 9(17), 143–163. <https://doi.org/10.20304/humanitas.781161>
- Depçi, A., & Erkin, H. C. (2019). Murakami'nin *Sınırın güneyinde güneşin batısında* romanında hiçlik duygusu. *Journal of International Social Research*, 79–87. <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3030>
- Erbay, N., & Bozkurt Güvenek, S. (2025). *Klasik Türk şiir felsefesini göstergebilimsel okuma*. Paradigma Akademi Yayınları.
- Erdemir, A. V. (2015). Küçük Bey'in kendine çıkan yolculuğu: Natsume Sōseki'nin *Küçük Bey* adlı romanının incelenmesi. *Türkiye'de Japonya Çalışmaları Konferansı II* (209–220). Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Erdemir, A. V. (2022). Using the sociology of literature as a method to understand Japanese culture: The case study of *Botchan* by Natsume Sōseki. *Diogenes*, 64(3–4). <https://doi.org/10.1177/03921921221127136>
- Erdemir, A. V. (2024). An overview of the nineteenth-century women of Istanbul in the works of Pierre Loti and Yamada Torajirō. *Global Perspectives on Japan (GPJ)*, (7), 140–148. <https://doi.org/10.62231/GP7.160001A06>
- Esen, E. (2019). *Kadim Japon şiiri Man'yōshū*. Gece Akademi Yayınları.
- Esen, E. (2020a). *Eski Japon edebiyatında halk şarkıları*. Efe Akademi.
- Esen, E. (2020b). Kokinshū: One of the first book translations from Japanese literature to Turkish—A translation archaeology approach. *Turkish Studies*, 15(2), 695–712. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.41648>
- Gençer, Z. (2018). *Kokoro* (Gönül) ve *Eylül* romanlarında K, Sensei ve Necib'in ölümlerinin Durkheim'in intihar teorisi bağlamında analizi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 454–470.
- Gençer Baloğlu, Z. (2022). Yapay zekâ Sōseki'yi nasıl okur? Eyleyenler modeli oluşturma ve duygu analizi denemesi. *Humanitas: Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(20), 160–182. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1147658>
- Gürsoy Ulusoy, Ş. (2022). Kültürel ve toplumsal göstergeler bağlamında Japon animelerinin incelenmesi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, (55), 354–362. <https://doi.org/10.31576/smryj.1333>
- Güven, D. Ç. (2021). Comparing non-European literatures: Dances of Mori Ōgai's *The Dancing Princess* and Sabahattin Ali's *Madonna in a Fur Coat* to the music of Goethe. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 81–100. <https://doi.org/10.21497/sefad.943885>
- Güven, D. Ç. (2020). Foucauldian “medical gaze” as an ideological apparatus of modern power structures in the works of Rifat Ilgaz, Ōoka Shōhei, Jean-Paul Sartre, and Joseph Conrad. *Folklor/Edebiyat*, 26(101), 157–171. <https://doi.org/10.22559/folklor.1148>
- Higuchi, K. (2017). New quantitative text analytical method and KH coder software. *Japanese Sociological Review*, 68, 334–350. <https://doi.org/10.4057/jsr.68.334>
- Hughes, H. J. (2000). *Familiarity of the strange: Japan's gothic tradition*. Wayne State University Press.
- Inouye, C. S. (2012). Japanese gothic. D. Punter (Ed.), *A new companion to the gothic* (442–454). Blackwell Publishing.
- Ishikawa, S., Goto, Y., & Yamamoto, M. (2009). Sōsei-ki no wabun goshikkukarada. *Nihon dezain gakkai kenkyū happyō taikai gaiyō-shū*. <https://doi.org/10.11247/jssd.56.0.G02.0>
- Kalelioğlu, M. (2020). *Yazınsal göstergebilim: Bir kuram, bir uygulama, anlam üretim süreçleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Kıran, Z., & Kıran, A. E. (2001). *Dilbilimine giriş*. Seçkin Yayınları.

- Kōhei, K. (2001). Seiyō to Nihon no kaiki shōsetsu: Jinmenso o meguru tanpen shōsetsu, Tanizaki Jun'ichirō no "Jinmenso" o chūshin ni. *Meiji Daigaku Jinmon Kagaku Kenkyūjo Kiyō*, (48), 105–118.
- Miyamoto, N. (2022). J horā ni okeru hen'i to shite no mediamikkusu: Satsueijō shisutemu no hōkai to eiga no dejitaru-ka o haikai ni. (2), 34–49. https://doi.org/10.14989/kjcms_2_34
- Ng, A. H. (2007). Tarrying with the numinous: Postmodern Japanese Gothic stories. *New Zealand Journal of Asian Studies*, 9(2), 65–86.
- Nobuaki, N. (2007). Goshikku bunka-ron josetsu: Goshikku romansu to goshikku ribaibaru. *Senshū Jinbun Ronshū*, (80), 265–281.
- Öztat, F., & Arıkan, A. (2020). Göstergebilimsel açıdan Hayao Miyazaki film afişlerinde kız çocuğu imgesi. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6(2), 127 - 144. <https://doi.org/10.46641/medeniyetsanat.841124>
- Preucel, R. W. (2006). *Archaeological semiotics*. Blackwell Publishing.
- Rifat, M. (2005). *XX. yüzyılda dilbilim ve göstergebilim kuramları 1: Tarihçe ve eleştirel düşünceler*. Yapı Kredi Yayınları.
- Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. Say Yayınları.
- Salğar, H. (2021). Japonya'da natüralizm akımı ve "ben" romanı. D. A. Merthan (Ed.), *Prof. Dr. Pulat Otkan anısına sinoloji, Koreanoloji ve Japonoloji makaleleri* (259–283). APAM Yayınları.
- Salğar, H. (2024). Savaş sonrası Japonya'sında Amerikan etkisinin mimetik bir okuması: *Iko toraberingu* (1948). *Edebi Eleştiri Dergisi*, 8(2), 373 - 392. <https://doi.org/10.31465/eeder.1504572>
- Sarıca, M., & Sarıca, N. (2021). *Göstergebilim: Anlama yolculuk*. Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Snodgrass, M. E. (2005). *Encyclopedia of Gothic literature*. Facts on File.
- Uslu, Ü. S. (2024). Japonya'da gündelik yaşamda karşılaşılan uyarı levhaları, tabelalar ve posterlerin sosyo-kültürel açıdan modernleşmesi üzerine. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (40), 913–936. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1502253>
- Wang, N. (2020). Potential for teaching materials for advanced reading comprehension with the use of text mining: A report on the practice of using KH-Coder. *Economic Bulletin*. <https://doi.org/10.34360/00010830>
- Yılmaz, F. (2015). Atom bombası edebiyatı ve hibakusha yazarlar. A. V. Erdemir & E. Esen (Ed.), *Kültürel etkileşimler: Japonya* (60–66). Kurgu Kültür Merkezi Yayınları.
- Zhang, X. (2024). Mining text value in Japanese translation teaching based on KH Coder text data. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, 9(1), 1–13.